

*Марусіна Олена Сергіївна,
аспірантка кафедри публічного адміністрування
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»*

ХАРАКТЕР ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ В КРАЇНАХ СВІТУ ЯК ЗРАЗОК ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТАКОЇ ПОЛІТИКИ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Потреба формування нової державної освітньої політики у сучасній Україні не сходить з порядку денного, хоча вона почала формуватися ще з перших років незалежності.

Провідні українські фахівці в галузі освіти, вищої освіти, державного управління вищою освітою – В. Андрущенко, М. Головатий, О. Дем'янчук, В. Журавський, Г. Касьянов, В. Киричук, В. Корсак, В. Кремень, С. Ніколаєнко, В. Савельєв, І. Семенець-Орлова, Т. Фініков, Г. Щокін та ін. доречно наголошують на наступних об'єктивних умовах, що потребують в Україні саме нової державної освітньої політики:

а) помітна невідповідність за багатьма критеріями освіти в Україні сучасним викликам глобалізації, інтеграції, інформатизації та демократизації суспільного життя: ЗВО України фактично неконкурентоздатні на світовому освітньому ринку;

б) повільна перебудова державного управління вищою освітою, надання закладам освіти більшої автономії, недостатня демократизація усього процесу навчання, професійної підготовки та виховання майбутніх спеціалістів. Хоча, як зазначав відомий державний фахівець у галузі освіти П. Сальберг «реформування школи – процес складний і повільний, а поспіх його розвалює» [3, с. 137].

Аналіз суті державної політики у багатьох країнах світу доводить, що найсуттєвішим пріоритетами в такій політиці є: а) турбота держави про підвищення якості і ефективності навчання і виховання молоді; б) забезпечення максимальної доступності освіти, освітніх послуг як одного з важливіших прав людини; в) підвищення ефективності використання видатків держави на освіту [1]. «Історичні зміни, які відбулися у суспільстві в останнє десятиліття, – зазначає український філософ В. Андрущенко, – вимагає інноваційного розвитку освіти, який забезпечив би їй рух у ногу з часом, з відповіддю на ті виклики, які формує нинішня і майбутня епохи» [5, с. 231].

Під інноваційним характером освітньої політики розуміють наступні складові: а) адекватну відповідь освіти, в тому числі і вищої, на сучасні соціальні запити особистості і суспільства; б) інноваційний характер навчання (нові освітні технології, прийоми, процедури); в) нові

взаємовідносини освітніх закладів між собою та ін. Дуже влучно з цього приводу висловлювалася українська дослідниця І. Семенець-Орлова, яка пише: «Прогресуюче інформаційне суспільство дуже швидко висунуло перед національними освітніми системами ряд нових вимог відносно навичок і умінь, якими повинна володіти людина у XXI столітті. Отримувач освіти перетворився із пасивного споживача інформації в активного, винахідливого творця нових знань і технологій» [4, с. 41]. Звідси логічно, що нова освітня політика покликана максимально сприяти інтенсивному пошуку, розвитку, впровадженню найновіших технологій, способів, прийомів навчання з тим, щоб людина (фахівець) максимально розвинув у собі здібності до самостійного поповнення своїх знань, розвитку здібностей і навичок.

Варто брати до уваги, що в зарубіжних течіях нової освітньої політики чітко проглядаються два основоположних моменти, які має брати на озброєння держава. Це: а) радикальне і постійне оновлення навчально-виховного процесу у всіх ланках освіти; б) зміна в технологіях і механізмах управління сферою освіти; в) широке залучення до реалізації державної політики батьків і тих, хто вчиться, громадськості, громадянського суспільства загалом. Так, в освітній політиці сучасної Англії така участь громадськості у реалізації освітньої політики займає чи не домінуючу роль [2].

Існувало і існують немало різних моделей державного управління освітою: моделі економічної і психологічної ефективності; моделі, що базуються на критеріях гнучкості і релевалентності; централізована і децентралізована моделі; авторитарна і адміністративна модель тощо. Вважаємо, що сучасна Україна потребує інноваційної державно-громадської моделі державного управління освітою загалом і вищою освітою зокрема. В основі такої моделі знаходяться: максимальна автономізація навчальних закладів; демократизація процесів управління закладами освіти і в закладах такої освіти безпосередньо; широке залучення до розробки і практичної реалізації освітньої політики громадськості.

Список використаних джерел

1. Никитин В.А. Идея образования или содержавние образовательной политики / В.А. Никитин. – Киев.: Оптима, 2004. – 182 с.
2. Робінсон К. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту / К. Робінсон, Л. Ароніка / пер. з англ. Г. Лелів / К. Робінсон. – Літопис, 2016. – 521 с.

3. Сальберг П. Фінські уроки: Чого може навчитися світ з освітніх змін у Фінляндії / П. Сальберг. – пер. з англ. А. Шиян / П. Сальберг – Харків: Вид-во «Ранок», 2017 . – 451 с.

4. Семенець – Орлова І.А. Державне управління освітніми змінами в Україні: теоретичні засади: Монографія. – К.: ЮСТОН, 2018. – 420 с.

5. Ціннісний дискурс в освіті в епоху глобалізації та інформатизації революції / Вибрані публікації представників наукової школи академіка АПН України, доктора філософських наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України Віктора Андрущенка. – К., 2009. – 550 с.